

Türkiye'nin yeni enerji denklemindeki rolü ne olur?

15:25 15.03.2022 (güncellendi: 18:20 15.03.2022)

© AA

Turan Salcı

[Tüm yazılar](#) Yazara mesaj gönder

Özel

Ukrayna kriziyle birlikte Avrupa ve Türkiye'nin en önemli gündemlerinden biri de enerji arz güvenliği oldu. Aynı zamanda yükselen fiyatlar da endişeleri artırıyor. Enerji uzmanı Dr. Zeynep Elif Yıldız, enerjinin geleceğindeki senaryoları Sputnik'e anlattı.

Rusya'nın Ukrayna operasyonunu başlatmasının ardından **ABD, İngiltere ve Avrupa Birliği (AB)** ülkeleri üst üste yaptırım kararlarını açıklasa da **Avrupa'dan henüz Rusya'nın enerji ihracatını hedef alan bir yaptırım bulunmuyor.**

Almanya'nın Rusya'ya karşı yaptırım olarak **Kuzey Akım-2'yi** durdurması sembolik bir önem taşıyordu ancak Rus gazı **Kuzey Akım-1, Yamal-Avrupa, Dostluk ve TürkAkım** gibi hatlardan Avrupa'ya ulaşmaya devam ediyor. Avrupa Birliği üyesi ülkeler Rusya'dan petrol, doğalgaz ve kömür ithal ediyor. Rusya'dan ithal edilen petrolün toplam petrol ithalatı içindeki

payı yüzde 25; doğalgazın payı yüzde 47; kömürün payı ise yüzde 49. **AB üyesi ülkelerin** bu hidrokarbon ihtiyaçlarını karşılamada birinci sırada **Rusya** yer alıyor. Doğu Avrupa ülkelerinin önemli bir kısmı Rus gazına yüzde 100 bağımlı durumda. **Çek Cumhuriyeti, Letonya, Kuzey Makedonya, Bosna Hersek ve Moldova** yalnızca **Rusya'dan** doğalgaz ithal ediyor. Almanya ise tüm AB'nin ithal ettiği Rus gazının üçte birinden fazlasını ithal ediyor. Bu, **Almanya'nın** toplam doğal gaz ithalatının **yüzde 55'i** seviyesinde gerçekleşiyor.

Türkiye de yıllık yaklaşık 60 milyar metreküp olan doğalgaz tüketiminin yüzde 99,6'sını ithal ediyor. *Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK)* verilerine göre geçen yıl **Türkiye'nin toplam doğal gaz tüketiminin yüzde 45'i** Rusya'dan karşılandı. Bu kapsamda Mavi Akım ve TürkAkım boru hatları Türkiye ve Rusya arasında köprü oluyor.

Ukrayna'daki durum dolayısıyla AB ülkeleri enerji arzını çeşitlendirmek ve **Rus gazına bağımlılığı** azaltmak için farklı yolları yeniden gündeminin üst sıralarına aldı. Bu kapsamda İsrail gazını Avrupa'ya taşıyacak EastMed projesinin askıya alınmasıyla Türkiye ön plana çıktı. **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez de İsrail ve Mısır gazını işaret ederek "Pazarlara gidecek en kısa ve ekonomik yol Türkiye'den geçiyor"** açıklamasında bulundu.

'Ukrayna krizi fiyat artışını hızlandırdı'

Enerji uzmanı Dr. Zeynep Elif Yıldızel, enerji arzının ve fiyatlarının geleceğini **Sputnik'e** değerlendirdi. **Dr. Yıldız**el, *"Avrupa'nın enerji arz güvenliği bugün sıkıntı içinde. Şu anda tarafsız olan Türkiye üzerindeki baskılar neticesinde ambargoya katılmak zorunda kalırsa bizim de arz güvenliğimiz sıkıntıya girmiş olacak"* diyerek şunları ekledi:

Tek bir kaynağa bağlı olmak uzun vadede her zaman bir arz güvenliği sıkıntısı yaratacaktır. Dolayısıyla Avrupa'nın ve Türkiye'nin ikame gaz araması çok normal. Bunu arayacakları noktalar da Doğu Akdeniz ve Irak gibi bölgeler oluyor. Doğalgaz sanayinin en büyük girdisi dolayısıyla özellikle Almanya gibi sanayileşmiş ülkelerin bu konuda büyük sıkıntıları olacağını düşünüyorum. Doğalgaz ve petrolde fiyat artışı zaten beklenen bir şeydi. 2014'te malum petrol fiyatları çok düştü hatta 2015'lerde 30 doların altına indiği dönemler oldu. O zamanlardan itibaren arama

yatırımları durdu. Arama yatırımları durduğu için uzun dönemde bunun olması bekleniyordu. 2018'de petrol fiyatları yeniden yükselmeye başladı ve 2019'da başlayan Kovid-19 talep azalması nedeniyle fiyatların yükselmesine tekrar engel oldu. Dolayısıyla son iki yıldır talep azaldığı için fiyatlar yükselmemişti. Bu yükselme normalleşme ile bekleniyordu ve Rusya-Ukrayna krizi de bu fiyat artışını hızlandırdı.

'Türkiye açısından iyi bir gelişme'

Peki, Avrupa enerji tedarikini çeşitlendirmek için hangi yollara başvurabilir ve en uygun seçenek ne olur? Yıldız, bu konuda şunları söyledi:

Bir doğalgaz bulunduğunda işin içine politika giriyor. Doğalgazın boru hattıyla kaynağından ulaşacağı pazara kadar olan bütün ülkelerin hem ekonomik hem politik çıkarları uyuşması gerekiyor ki o boru hattı gerçekleşebilsin. Doğu Akdeniz'de bugüne kadar politik ve ekonomik çıkarlar uyuşmamıştı. Geline noktada Ukrayna kriziyle beraber Avrupa, Doğu Akdeniz ve Irak hidrokarbonlarının Avrupa'ya ulaşması adına ortak bir politik ve ekonomik çıkar sağlamaya çalışacaktır. Bu bugünden yarına olmayacaktır ama bundan ders alan ülkeler bunu değerlendirecektir. ABD'den Avrupa'ya LNG ile gaz taşıma bir alternatif ama çok çok pahalı bir alternatif. Dolayısıyla Avrupa ve Türkiye bunu konuda sanki biraz köşeye sıkışmış gibi görünüyor. ABD'li Exxon şirketi Güney Kıbrıs ile bir sondaj yapıyor fakat buna rağmen ABD Eastmed hattını desteklemediğini duyurmuştu. Bu aslında Türkiye açısından iyi bir gelişme. Çünkü oradaki gazın başka türlü Avrupa'ya ulaşma şansı yok. Türkiye'nin enerji bakanı da bu konu üzerine önümüzdeki günlerde İsrail'e gidecek.

Dr. Yıldız, Türkiye'nin de maliyetleri azaltma ve arz güvenliğini sağlama noktasında, *"Türkiye eğer kendi enerji firmalarına yurtdışında petrol ve doğalgaz rezervlerini arama, üretim ve satın alma yoluyla sahip olmazsak enerjinin Türkiye'ye olan maliyetini azaltma ihtimalimiz yok"* değerlendirmesinde bulundu.